

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТУ**
Кафедра конституційного права та порівняльного правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Іван МИРОНЮК

Іван Миронюк 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУДІВНИЦТВА НА
ЗЛАМІ ЕПОХ: ПОШУКИ ОПТИМАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ**

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Освітня програма	Право
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни **«Конституційно-правове регулювання будівництва на зламі епох: пошуки оптимальних моделей»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **D Бізнес, адміністрування та право спеціальності D8 Право** освітньої програми **Право**.

Розробники:

Бисага Юрій Михайлович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та порівняльного правознавства

Фрідманський Роман Михайлович – кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства

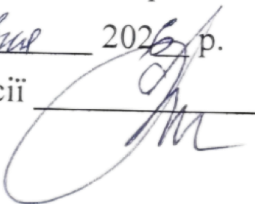
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри конституційного права та порівняльного правознавства

протокол № 14 від «16» червня / 2026 р.

Завідувач кафедри Юрій БИСАГА

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

протокол № 10 від «26» червня / 2026 р.

Голова науково-методичної комісії Павло ЧЕРЕВКО

© Бисага Ю.М., 2026 р.

©Фрідманський Р.М., 2026 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2026 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	2
	Семестр:	
Тижневих годин для очної форми навчання: 3,7 аудиторних – 48 самостійної роботи студента – 72	1	1
	Лекції:	
	24	8
	Практичні (семінарські):	
	24	6
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	немає	немає
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	72	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Конституційно-правове регулювання будівництва на зламі епох: пошуки оптимальних моделей»** є опанування здобувачами комплексу цілісних фахових знань, необхідних для проведення особистих досліджень, які приводять до отримання нових знань у сфері конституційного будівництва, виявлення проблем та пошуку оптимальних шляхів їх вирішення. Вивчення цієї дисципліни забезпечує створення необхідних передумов для вивчення теоретичних та практичних аспектів конституційного будівництва, сприяє підвищенню правової обізнаності та практичної підготовки здобувача та становить підґрунтя для дослідження правових явищ, понять, концепцій у сфері конституційного права та процесу, муніципального права.

Відповідно до освітньої програми для спеціальності «Право», вивчення дисципліни **«Конституційно-правове регулювання будівництва на зламі епох: пошуки оптимальних моделей»** сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**, як:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до утворення абстрактних понять і оперування ними, до критичної оцінки й переосмислення накопиченого досвіду (власного і чужого), та до рефлексування загальносуспільної та професійної діяльності.

ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність працювати в команді науковців, розробляти наукові проєкти та управляти ними.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК05. Здатність з нових дослідницьких позицій формулювати належну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, визначати мету та цілі, а також оцінювати його якість.

ЗК06. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному науковому просторі.

ЗК08. Уміння гнучко адаптовуватися до змінних професійних ситуацій, до новел у правовому регулюванні.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права. Знання методологічних принципів та методів правового дослідження.

СК09. Здатність до ведення діалогу й аргументування під час наукових і ділових дискусій, переговорів, судових дебатів, публічного виступу в судах та інших органах.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Конституційно-правове регулювання будівництва на зламі епох: пошуки оптимальних моделей» відповідно до структурно-логічної схеми ОП опанування дисципліни потребує попереднього вивчення освітніх компонентів у межах зазначеної освітньої програми, а саме ОК 10 Конституційне право України, ОК 24 Конституційне право зарубіжних країн, ОК 30 Муніципальне право, ОК 3 Актуальні проблеми конституційного права та процесу.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Право», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.	ПРН 01
Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних	ПРН 03

тенденцій у розвитку права.	
Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.	ПРН 04
Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.	ПРН 06
Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.	ПРН 07
Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.	ПРН 10
Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.	ПРН 11

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких очікуваних результатів навчання:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Знати сучасні концептуальні та методологічні засади дослідження конституційно-правових явищ і процесів, основні наукові підходи до їх аналізу, а також застосовувати дослідницькі навички для отримання й продукування нових наукових знань у сфері конституційного права.	ПРН 01
Застосовувати у фаховій діяльності знання про систему конституційного права України, історію української та світової конституційно-правової думки, сучасну конституційно-правову доктрину та основні напрями й тенденції розвитку конституційного права.	ПРН 03
Уміти формулювати мету, завдання та гіпотези конституційно-правового дослідження, добирати належні	ПРН 04

нормативні, доктринальні та емпіричні джерела, використовувати аргументи для обґрунтування висновків та критично аналізувати конституційно-правові явища і процеси.	
Розуміти та застосовувати основні методологічні підходи й методи юридичної науки для дослідження конституційно-правових явищ, інститутів і процесів, а також використовувати їх у самостійній науковій та викладацькій діяльності.	ПРН 06
Використовувати сучасні інформаційні ресурси, наукометричні бази даних та цифрові інструменти для пошуку, оброблення, аналізу, систематизації та збереження наукової інформації.	ПРН 07
Готувати обґрунтовані правові та наукові висновки, пропозиції й рекомендації за результатами конституційно-правового дослідження та належно оформлювати результати наукової роботи для їх подальшого представлення й оприлюднення.	ПРН 10
Застосовувати методи доктринального, критичного та порівняльного аналізу наукових джерел і результатів досліджень, використовувати сучасні підходи до аналізу правових явищ і процесів у національному та міжнародному науковому просторі.	ПРН 11

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- участь в обговоренні на практичних заняттях,
- усне опитування та перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу,
- виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань,
- опитування та перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу,
- підготовка та представлення доповідей і презентацій з окремих питань конституційного права,
- виконання тестових завдань та підсумкових контролів.

Під час практичних занять здобувачі демонструють рівень засвоєння теоретичних положень конституційного права України, уміння застосовувати нормативно-правові положення до конкретних правових ситуацій, аналізувати конституційно-правові явища та процеси, аргументувати власну позицію та формулювати обґрунтовані висновки.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання передбачають опрацювання здобувачами наукової літератури, нормативно-правових актів, матеріалів судової практики та інших джерел з визначеної проблематики конституційного права. Результати виконання завдань можуть представлятися у формі письмової роботи, доповіді або презентації.

При оцінюванні результатів виконання навчально-дослідних завдань враховуються рівень опрацювання джерел, правильність застосування конституційно-правових норм, аргументованість висновків, здатність до самостійного аналізу проблеми та належність оформлення результатів роботи.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

- усне опитування та участь в обговоренні на практичних заняттях,
- перевірка виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань,
- оцінювання доповідей і презентацій,
- тестування та модульний контроль.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	60	100
6	6	6	6	6	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	60	100
6	6	8	8	12		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Знання здобувачів ступеня доктора філософії з дисципліни оцінюються за такими критеріями:

оцінку «відмінно» / «зараховано» (90-100 балів, A) заслуговує здобувач, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може аналізувати та синтезувати правову інформацію, що стосується управління науковими проектами, засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно презентації наукових результатів та вільно їх висловлювати.

оцінку «добре» / «зараховано» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який повністю опанував і вільно володіє програмовим матеріалом, має системні знання по тематиці дисципліни, має здатність до самостійного пошуку інформації, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно презентації наукових результатів та управління науковими проектами, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію для обґрунтування своєї позиції та думки.

оцінку «добре» / «зараховано» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який навчальну програму опанував, але є незначні прогалини у знаннях, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, що стосується презентації наукових результатів, може продукувати нові думки та ідеї стосовно управління науковими проектами та застосовувати знання у практичній юридичній діяльності, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» / «зараховано» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який знає основний програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та використання його у майбутній професії, ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою, але допускає помилки при виконанні завдань, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» / «зараховано» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який володіє основним програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та практичної діяльності, однак, виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

оцінка «незадовільно» / «не зараховано з можливістю повторного складання» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктор філософії, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» / «не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» (35 балів, F) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктор філософії, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні репродукування і не може продовжувати навчання за відповідним освітнім рівнем, оскільки не готовий до пошуку, оброблення та аналізу інформації, не може продукувати нові думки та ідеї стосовно презентації наукових результатів та управління науковими проектами.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Інститут президентства: конституційно-правовий аспект.

Історичний аналіз інституту президентства в Україні. Теоретичні підходи до визначення поняття інституту президентства. Конституційно-правовий зміст інституту президентства. Елементи інституту президентства. Процедури виборів президента та вступ на посаду. Юридична відповідальність президента. Підстави припинення повноважень президента. Повноваження Президента України щодо формування і функціонування органів державної влади. Особливості взаємовідносин Президента з парламентом; органами виконавчої влади; органами судової влади. Норми, що визначають участь Президента України у законодавчому процесі. Інші повноваження Президента України у внутрішніх відносинах. Повноваження Президента України по захисту національної безпеки і оборони України. Повноваження Президента України у сфері особистого статусу. Повноваження Президента України у міжнародних відносинах. Конституційно-правовий аналіз системи органів при Президентові України. Основні напрями і перспективи розвитку інституту президентства в Україні.

Тема 2. Праксеологія парламентського контролю.

Парламентський контроль: теоретико-правові та конституційно-правові засади. Праксеологічний аспект дослідження парламентського контролю. Парламентський контроль: поняття і призначення у механізмі сучасної демократичної держави. Місце парламентського контролю у системі державного контролю. Конституційні засади організації парламентського контролю в країнах Європи. Здійснення парламентського контролю в Україні та країнах Європи. Зміст поняття «розподіл влади» та механізм «стримувань і противаг» як передумова виникнення та умова здійснення парламентського контролю в Україні, Франції та Чехії. Конституційна модель організації парламентського контролю в Україні, Франції та Чехії: порівняльно-аналітичний аспект. Фактори дієвості парламентського контролю у Франції та Чехії і можливості використання їх досвіду в Україні. Парламентський контроль в організації законодавчого процесу в Україні, Франції і Чехії. Парламентський контроль – основа умови ефективного захисту конституційних прав і свобод людини в Україні, Франції та Чехії. Уповноважений з прав людини. Проблеми зростання ефективності парламентського контролю в Україні.

Тема 3. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України.

Еволюція формування та розвитку виконавчої влади в Україні. Особливості законодавчого забезпечення конституційно-правового статусу Кабінету Міністрів України. Конституційно-правові засади діяльності Кабінету Міністрів України. Порядок формування, структура, функції та завдання Кабінету Міністрів України. Кваліфікаційні вимоги до членів Кабінету Міністрів. Організація діяльності Кабінету Міністрів України. Прем'єр-міністр України: конституційно-правовий статус та повноваження. Конституційно-правовий статус Першого віце-прем'єр-міністра України. Особливості правового статусу міністрів Кабінету Міністрів України. Порядок складання повноважень та відставка Кабінету Міністрів України. Взаємовідносини Кабінету Міністрів України з іншими органами державної влади.

Тема 4. Конституційно-правовий статус професійних суддів: напрямки модернізації.

Доктринальні підходи до визначення поняття конституційно-правового статусу професійних суддів. Незалежність професійних суддів як конституційна засада їх правового статусу. Організаційно-правові основи формування корпусу професійних суддів в Україні. Порядок здійснення добору та призначення професійних суддів в контексті конституційно-правових вимог до кандидатів. Особливості здійснення спеціальної підготовки кандидатів на посади суддів у Національній школі суддів України. Окремі аспекти модернізації концепції формування корпусу професійних суддів. Конституційно-правові основи формування корпусу професійних суддів: зарубіжний досвід. Напрямки правового та організаційного вдосконалення концепції формування корпусу професійних суддів в Україні.

Тема 5. Місце органів прокуратури в механізмі забезпечення конституційної безпеки держави.

Теоретико-правові засади конституційної безпеки держави. Конституційна безпека держави в системі національної безпеки. Парадигма конституційної безпеки в умовах глобалізації. Роль та значення прокуратури серед органів держави в механізмі забезпечення конституційної безпеки. Реалізація органами прокуратури правоохоронної функції держави в механізмі забезпечення конституційної безпеки. Місце прокуратури серед органів державної влади: сучасні концептуальні підходи. Функції органів прокуратури в механізмі забезпечення конституційної безпеки держави. Функціональне призначення органів прокуратури України в контексті конституційних змін. Реалізація окремих функцій органами прокуратури в механізмі забезпечення конституційної безпеки держави.

Тема 6. Конституційно-правовий статус адвокатури в механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу.

Інститут адвокатури в механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина: теоретико- методологічні засади. Методологія дослідження інституту адвокатури в процесі реалізації конституційного права на правову допомогу. Роль та місце інституту адвокатури в механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина. Право на правову допомогу в системі конституційних прав і свобод людини і громадянина. Конституційно-правові засади концепції правової допомоги. Конституційне право людини і громадянина на правову допомогу та його реалізація за допомогою інституту адвокатури. Місце та роль адвокатури в реалізації правозахисної функції громадянського суспільства. Незалежність адвокатури як основна гарантія її діяльності. Взаємовідносини адвокатури та держави в процесі надання правової допомоги.

Тема 7. Конституційний принцип рівності: правозастосовчі аспекти.

Конституційний принцип рівності: загальна характеристика. Генеза ідеї рівності як філософсько-правової категорії у світовій політико-правовій думці. Поняття та особливості розуміння конституційного принципу рівності. Особливості закріплення конституційного принципу рівності в нормативно-правових актах: порівняльний аналіз. Теоретичні та практичні аспекти правозастосування конституційного принципу рівності: проблеми розуміння. Особливості застосування конституційного принципу рівності суб'єктами конституційних правовідносин. Практичні проблеми розуміння та застосування конституційного принципу рівності та шляхи їх вирішення. Правозастосування конституційного принципу рівності у практиці органів судової влади. Особливості правозастосування принципу рівності органами судової влади при розгляді приватноправових справ. Застосування конституційного принципу рівності у публічно-правових відносинах при розгляді судами кримінальних справ.

Тема 8. Реалізація права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Конституційно-правові засади реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні. Поняття «реалізація права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» та його ознаки. Еволюція реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні. Система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні. Нормативна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні: поняття та елементи. Нормативна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні за внутрішньодержавним правом. Нормативна система реалізації права на

безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні за міжнародним правом. Інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні: поняття та її елементи. Міжнародна інституційна система реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні.

Тема 9. Право народу на спротив: конституційно-правові засади.

Історико-правові аспекти становлення і розвитку права народу на спротив. Доктринальні та правові аспекти права народу на спротив. Поняття та зміст права народу на спротив. Співвідношення права народу на спротив з правом на самозахист та його місце серед інших конституційних прав. Конституційно-правові аспекти реалізації права народу на спротив. Підстави для реалізації народом права на спротив. Форми реалізації права народу на спротив та особливості їх правового регулювання.

Тема 10. Оптимальні шляхи удосконалення конституційного статусу об'єднаної територіальної громади як суб'єкта муніципально-правових відносин.

Правова природа суб'єктів муніципально-правових відносин. Юридична природа та види муніципально-правових відносин. Конституційно-правові засади реформування місцевого самоврядування. Сучасний стан конституційно-правового регулювання статусу об'єднаної територіальної громади. Функції та повноваження об'єднаної територіальної громади.

Тема 11. Конституційне право на звернення до Європейського суду з прав людини та механізм реалізації права на виконання його рішень.

Конституційне право на звернення до Європейського суду з прав людини в системі конституційних прав і свобод людини і громадянина. Поняття та ознаки конституційного права на звернення до Європейського суду з прав людини. Зміст конституційного права на звернення до Європейського суду з прав людини. Суб'єкти конституційного права на звернення до Європейського суду з прав людини та умови прийнятності індивідуальних заяв. Співвідношення конституційного права на звернення до Європейського суду з прав людини з іншими правами і свободами людини і громадянина. Механізм реалізації права на виконання рішень Європейського суду з прав людини. Поняття та елементи механізму реалізації права на виконання рішень Європейського суду з прав людини. Нормативно-правовий механізм реалізації права на виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні та інших країнах-учасницях Ради Європи. Організаційно-правовий механізм реалізації права на виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні та інших країнах-учасницях Ради Європи.

6.2. Структура навчальної дисципліни для очної форми навчання

Назви змістових модулів і тем							Кількість годин					
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		Л	П	ла б	інд	с. р.		Л	П	ла б	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Інститут президентства: конституційно-правовий аспект	10	2	2			6	8	1				9
Тема 2. Праксеологія парламентського контролю	11	2	2			7	8	1				10
Тема 3. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України	10	2	2			6	8	1				9
Тема 4. Конституційно-правовий статус професійних суддів: напрямки модернізації	10	2	2			6	8	1				9
Тема 5. Місце органів прокуратури в механізмі забезпечення конституційної безпеки держави	11	2	2			7	8	1				10
Тема 6. Конституційно-правовий статус адвокатури механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу	11	2	2			7	8	1				10
Тема 7. Конституційний принцип рівності: правозастосовчі аспекти	10	2	2			6	8	1				9
Тема 8. Реалізація права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні	11	2	2			7	8	1				10
Тема 9. Право народу на спротив: конституційно-правові засади	11	2	2			7	8,5		2			10
Тема 10. Оптимальні шляхи удосконалення конституційного статусу об'єднаної територіальної громади як суб'єкта муніципально-правових відносин	10	2	2			6	8,5		2			10
Тема 11. Конституційне право на звернення до Європейського суду з прав людини та механізм реалізації права на виконання його рішень.	15	4	4			7	9		2			10
Усього годин	120	24	24			72	120	8	6			106

6.4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
1	Тема 1. Інститут президентства: конституційно-правовий аспект	2	
2	Тема 2. Праксеологія парламентського контролю	2	
3	Тема 3. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України	2	
4	Тема 4. Конституційно-правовий статус професійних суддів: напрямки модернізації	2	
5	Тема 5. Місце органів прокуратури в механізмі забезпечення конституційної безпеки держави	2	
6	Тема 6. Конституційно-правовий статус адвокатури механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу	2	
7	Тема 7. Конституційний принцип рівності: правозастосовчі аспекти	2	
8	Тема 8. Реалізація права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні	2	
9	Тема 9. Право народу на спротив: конституційно-правові засади	2	2
10	Тема 10. Оптимальні шляхи удосконалення конституційного статусу об'єднаної територіальної громади як суб'єкта муніципально-правових відносин	2	2
11	Тема 11. Конституційне право на звернення до Європейського суду з прав людини та механізм реалізації права на виконання його рішень.	4	2
Разом		24	6

6.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
1	Тема 1. Інститут президентства: конституційно-правовий аспект	6	9
2	Тема 2. Праксеологія парламентського контролю	7	10
3	Тема 3. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України	6	9
4	Тема 4. Конституційно-правовий статус професійних суддів: напрямки модернізації	6	9
5	Тема 5. Місце органів прокуратури в механізмі забезпечення конституційної безпеки держави	7	10
6	Тема 6. Конституційно-правовий статус адвокатури механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу	7	10
7	Тема 7. Конституційний принцип рівності: правозастосовчі аспекти	6	9
8	Тема 8. Реалізація права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні	7	10
9	Тема 9. Право народу на спротив: конституційно-правові засади	7	10
10	Тема 10. Оптимальні шляхи удосконалення конституційного статусу об'єднаної територіальної громади як суб'єкта муніципально-правових відносин	6	10
11	Тема 11. Конституційне право на звернення до Європейського суду з прав людини та механізм реалізації права на виконання його рішень.	7	10
Разом		72	106

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул. Університетська, 14
<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>).

Технічні засоби – персональні комп'ютери, мультимедійні презентації.

Програмне забезпечення – операційна система, пакет Microsoft Office.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle <https://moodle.uzhnu.edu.ua/>, електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsui/>, Google Meet, особиста електронна пошта

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бангалорські принципи поведінки суддів. 2006. URL: http://crimecor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/article;jsessionid=FDBFB35CEA772BBA6DDE038AA3B87E38?art_id=48076&cat_id=46352.
2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 50. С. 1778.
3. Венеціанська комісія: конституційну реформу не можна проводити без громадського обговорення. *Deutsche Welle*. 27.10.2014.
4. Виборчий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2020. № 7. № 8. № 9. С.48.
5. Всесвітня Декларація місцевого самоврядування. *Місьцеве та регіональне самоврядування в Україні*. Вип.. 1-2/6-7. К., 1994. С.67.
6. Декларація критеріїв вільних та справедливих виборів Міжпарламентського Союзу URL: <http://www.ipu.org/cnl-e/154-free.htm>
7. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 53. С. 799.
8. Декларація про державний суверенітет України, прийнята Верховною Радою УРСР 16 липня 1990 р. № 55-XII. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
9. Документ Копенгагенської наради Конференції з людського виміру НБСС, прийнятий 29.06.1990. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_082/sp:max25
10. Європейська конвенція про громадянство від 6 листопада 1997 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_004.

11. Європейська хартія місцевого самоврядування. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036
12. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. *Права людини в Україні*. Вип. 21. К. 1998. С. 31 – 36.
13. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015/print
14. Закон про вибори до Установчих зборів Української Народної Республіки від 11 листопада 1917 року. *Вісник Генерального Секретаріату УНР*. 1917. № 5. С. 1-15.
15. Закон України “Про Конституційний суд України” від 16 жовтня 1996 року № 422/96. *Відомості Верховної ради України*. 1996. № 49. С. 272.
16. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, 37. С. 446.
17. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція Ов’єдо. Міжнародний документ від 04.04.1997. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_334.
18. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 1950 року: ратифікована Законом України 17 липня 1997 року № 475/97-ВР разом з першим протоколом та протоколами № 2, 4, 7 та 11. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. С. 263.
19. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (ЄКПЛ) від 04.11.1950. Дата ратифікації Україною: 17.07.1997 Дата набрання чинності для України: 11.09.1997 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
20. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації жінок, 18.12.1979 Організація Об’єднаних Націй, набрання чинності – 03.09.1981; {додатково Факультативний протокол від 06.10.99} ратифіковано 24.12.1980 із застереженням, зробленим при підписанні URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207/print
21. Конвенція про політичні права жінок, прийнята 20.12.1952 (вступила у дію 07.07.1954), Організація Об’єднаних Націй Набрання чинності від 07.07.1954. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_156
22. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 30. С. 131.
23. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 25.12.1965 Генеральною Асамблеєю ООН (ратифікована Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 21.01.1969). Дата набуття чинності: 04.01.69 р., для України - 07.04.69 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105/print
24. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий 16.12.1966 (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР

№2148-VIII від 19.10.73) набув чинності, у тому числі для України, 23 березня 1976 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043

25. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17 листопада 2011 року № 4061-VI. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>

26. Про вибори Президента України: Закон України від 5 березня 1999 р. № 474-XIV. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-14> (втратив чинність).

27. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. С. 260.

28. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 року № 9. *Бюлетень законодавства і юридичної практики*. 2004. № 11. С. 20-28.

29. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

30. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04 квітня 1995 р. № 116/95-BP. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%D0%B2%D1%80>

31. Про місцеве самоврядування України: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1997. № 24. С.170.

32. Про місцеві вибори: Закон України від 14 липня 2015 р. №595-VIII. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19>

33. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

34. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 14-15, № 16-17. С.133.

35. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2002. № 40. С.290.

36. Про статус народного депутата України: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. №7.

37. Про судоустрій і статус суддів: Закон України у ред. від 05.08.2018. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2016. №31, С.545.

38. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. С. 99.

39. Рекомендація R(99)15 КМ РЄ державам-членам «Про висвітленням в засобах масової інформації виборчих кампаній», ухвалено на 678-му засіданні

- заступників міністрів від 09.09.1999 URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_726
40. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки. 2010. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a38.
41. Рішення Європейського суду з прав людини від 7 лютого 2008 року у справі «Ковач проти України». *Офіційний вісник України*. 2009. № 82. С. 2802.
42. Справа «Білуха проти України». Заява №33949/02. Страсбург, 2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_272
43. Суховецький проти України, 28.03.2006, № 13716/02, п. 50, 53, 67
44. Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct, Judicial Integrity Group. 2014. URL: <http://www.judicialintegritygroup.org/index.php/jig-resources/jig-documents>.
45. Mathieu-Mohin and Clerfayt проти Бельгії, 02.03.1987, № 9267/81, п. 54.
96. Zdanoka проти Латвії, 16.03.2006, № 58278/00, п. 102.
46. Hornsby проти Греції, 19.03.1997, № 18357/91, п. 40.

Допоміжна література

1. Агафонова Н. В. Конституційна реформа в Україні: поняття, інституційний механізм та забезпечення ефективності. Київ : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2017.
2. Актуальні проблеми конституційного права України : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 554 с.
3. Алмаші І. М. Загальна декларація прав людини ООН як джерело конституційного права України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 34. Т. 1. С. 72–76.
4. Алмаші І. М., Алмаші М. М., Бисага Ю. М. Правовий статус корінних народів : монографія. Ужгород : Вид-во УжНУ, 2004. 104 с.
5. Алмаші І. М. Реалізація прав людини в Україні : монографія. Ужгород : Видавничий центр Закарпатського інституту ім. А. Волошина ПрАТ ВНЗ «МАУП», 2015. 226 с.
6. Афанасьєва М. В. Виборча інженерія в Україні : монографія. Одеса : Юридична література, 2014. 384 с.
7. Баймуратов М. О. Місцеве самоврядування як загальний спадок людської цивілізації та феномен сучасного світового конституціоналізму. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2009. № 4–5. С. 38–47.
8. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.10. Одеса, 2017. 487 с.

9. Баштанник А. Особливості регулювання діяльності органів державної влади в умовах децентралізації. *Public Administration*. 2018. № 1. С. 36.
10. Берестова І. Конституційний Суд України в системі юрисдикційних органів: загальні положення. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 154–159.
11. Белов Д. М. Інститут імпічменту президента в країнах СНД (порівняльно-правовий аналіз). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2004. Вип. 3. С. 46–49.
12. Белов Д. М. Конституційно-правове регулювання виборів глави держави в країнах СНД (порівняльний аналіз). *Життя і право: Львівський правничий часопис*. 2004. № 6. С. 19–24.
13. Белов Д. М. Роль глави держави в механізмі здійснення державної влади. *Юридична Україна*. 2005. № 5. С. 11–15.
14. Белов Д. М. Парадигма українського конституціоналізму. В. Березний : РК «Євростандарт», 2011. 400 с.
15. Белов Д. М., Бисага Ю. М. Парадигма українського конституціоналізму та конституційна реформа: питання співвідношення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2014. № 28. Т. 1. С. 64–68.
16. Бисага Ю. М. Право на судовий захист: конституційно-правовий аспект : монографія. Ужгород : Гельветика, 2015. 207 с.
17. Бисага Ю. М., Рогач О. Я., Бачинська А. В. Муніципальне право України. Ужгород : Ліра, 2004. 208 с.
18. Білозерська Т. О. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції. *Форум права*. 2007. № 2. С. 11–19.
19. Боняк В. О., Завгородній В. А., Самотуга А. В., Філяніна Л. А. Конституційне право України : навч. посіб. 2-е вид., перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 293 с.
20. Вегеле І. Адвокатська монополія: європейський досвід. *Судова реформа: стан та напрями розвитку* : матеріали IV Міжнародного судово-правового форуму. Київ : Юридична практика, 2016. С. 55–61.
21. Веніславський Ф. В. Конституційне право України в схемах і таблицях : навч. посіб. Харків : Право, 2014. 374 с.
22. Веніславський Ф. Конституційний лад та суспільний ідеал: до питання про базові цінності конституційного ладу України. *Право України*. 2010. № 2. С. 120–128.
23. Вільчик Т. Б. Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн Європейського Союзу та України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.10. Харків, 2016. 490 с.

24. Городовенко В. В. Проблеми становлення незалежної судової влади в Україні : монографія. Київ : Фенікс, 2007. 224 с.
25. Горячов Д. О. Поняття захисту конституції та її основні елементи. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 5. С. 61–64.
26. Гошовський В. С. Удосконалення діяльності Кабінету Міністрів України як вищого органу виконавчої влади в Україні. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2013. № 26. С. 249–255.
27. Гречко О. Територіальний устрій України як конституційно-правовий інститут: сутність, структура і зміст. *Юридична Україна*. 2015. № 6. С. 17–23.
28. Гриценко І. С., Погорецький М. А. Право на справедливий суд. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2012. Вип. 91. С. 4–7.
29. Данильян О. Г. Теоретико-методологічні проблеми захисту прав людини в сучасному суспільстві. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2013. № 3 (17). С. 84–90.
30. Євтушенко О. Н. Принцип поділу влади та його вплив на формування демократичної моделі державної влади: зарубіжний досвід і Україна. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Політологія»*. 2009. № 110. Вип. 97. С. 89–94.
31. Забокрицький І. Поділ влади як елемент сучасного конституціоналізму: український та зарубіжний досвід у контексті моделей організації влади. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2016. № 837. С. 122–130.
32. Заборовський В. В. Адвокатура як невід’ємний інститут громадянського суспільства на сучасному етапі становлення правової держави в Україні. *Конституційно-правові академічні студії*. 2016. № 2. С. 49–58.
33. Заборовський В. В. Конституційно-правове регулювання статусу адвокатури в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 4. С. 421.
34. Заборовський В. В. Місце і роль адвокатури у механізмі здійснення правосуддя в Україні. *Конституційно-правові академічні студії*. 2017. № 2. С. 51–60.
35. Заборовський В. В. Незалежний правовий статус адвоката. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 1. С. 266–268.
36. Заборовський В. В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України : монографія. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 900 с.
37. Іваницький С. О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2017. 800 с.

38. Кампо В. Правові позиції Конституційного Суду України як необхідний елемент забезпечення судово-правової реформи. *Вісник Конституційного Суду України*. 2010. № 2. С. 112–122.
39. Ключковський Ю. Б. Виборчий процес: процедурний аспект. *Публічне право*. 2014. № 4 (16). С. 9–20.
40. Ключковський Ю. Б. Виборчі системи та українське виборче законодавство : монографія. Київ : Час Друку, 2011. 132 с.
41. Козюбра М. Принцип верховенства права і реформа виборчої системи. *Вибори та демократія*. 2008. № 4. С. 84–87.
42. Колодій А. М. Принципи статусу та діяльності Конституційного Суду України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2011. № 4–5. С. 98–103.
43. Конституційне право України : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2020.
44. Конституційне право України : підручник / за ред. Ю. М. Тодики, В. С. Журавського. Київ : Ін Юре, 2002. 544 с.
45. Коцкулич В. В. До питання про незалежність суддів: національний та міжнародний аспект. *Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні* : матеріали Міжнародної наукової конференції. Чернівці, 2017. С. 21–23.
46. Коцкулич В. В. Місце і роль конституційної герменевтики у правозастосовчій діяльності суду. *Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Ужгород, 2016. С. 102–104.
47. Коцкулич В. В. Роль незалежності судової влади у механізмі стримувань і противаг. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 6. С. 390–391.
48. Куцин Я. М. Інститут парламентського контролю: основний чинник у сфері контролю за дотриманням основних прав і свобод людини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. Вип. 40. Т. 1. С. 45–50.
49. Куцин Я. М. Парламентський контроль – основний чинник ефективності принципу «стримувань і противаг». *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Вип. 46. Т. 1. С. 36–41.
50. Куцин Я. М. Праксеологія парламентського контролю: порівняльно-аналітичне дослідження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Ужгород, 2018. 261 с.
51. Куцин Я. М. Шляхи вдосконалення нормативно-правового закріплення прав опозиції у сфері здійснення парламентського контролю в Україні: порівняльно-правове дослідження. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. № 3/1. С. 103–108.

52. Литвин В. М. Адміністративно-територіальний устрій України: ретроспективне бачення і перспективи реформування. *Вісник Національної академії наук України*. 2015. № 8. С. 58–70.
53. Мартинюк Р. Конституційний Суд України в системі стримувань і противаг. *Держава і право*. 2008. Вип. 39. С. 186–192.
54. Марцеляк О. Конституційна реформа і модернізація виборчої системи України в контексті світового досвіду. *Віче*. 2015. № 16. С. 8–12.
55. Мохончук Б. С. Виборча система України як конституційно-правовий інститут : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Харків, 2017. 216 с.
56. Натуркач Р. П., Бисага Ю. М., Белов Д. М. Виборче право в правовій системі України : монографія. Ужгород : ТІМРАНИ, 2015. 140 с.
57. Нестерович В. Ф. Виборче право України : підручник. Київ : Ліра-К, 2017. 504 с.
58. Нор В. Адвокат як єдиний суб'єкт надання правничої допомоги у судовому провадженні: міжнародний досвід та вітчизняні законодавчі новели. *Право України*. 2016. № 12. С. 9–18.
59. Права людини в національному та європейському контекстах : підручник / Н. І. Петрецька, Ю. М. Бисага, Д. М. Белов та ін. ; за заг. ред. Н. І. Петрецької, Ю. М. Бисаги. Ужгород : Гельветика, 2018. 482 с.
60. Правове регулювання розгляду виборчих спорів: теоретичний і практичний аспекти : монографія / М. І. Смокович. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 576 с.
61. Практичний посібник щодо прийнятності заяв / Європейський суд з прав людини. 2014.
62. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 62. С. 17.
63. Пустовіт Ж. М. Основні напрями діяльності Верховної Ради України – парламенту України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 6. С. 27–33.
64. Совгиря О. В. Структура конституційно-правового статусу Кабінету Міністрів України: теоретико-методологічні аспекти. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 4 (12). С. 105–115.
65. Совгиря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
66. Судоустрій України : підручник / за заг. ред. М. А. Погорецького, О. Г. Яновської. Київ : КНУ, 2015.
67. Фаловська І. М., Бисага Ю. М., Бисага Ю. Ю., Коцкулич В. В. Конституційний принцип рівності: правозастосовчі аспекти : монографія. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 204 с.

68. Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя : наук.-метод. посіб. для суддів. 2-ге вид., випр., допов. Київ, 2015. 208 с.

69. Шатіло В. А. Президент у механізмі державної влади: деякі питання вітчизняної та зарубіжної теорії і практики. *Вісник Академії адвокатури України*. 2014. № 11. С. 12–18.

70. Шевчук С. Доктрина верховенства права та конституціоналізму: історична генеза і співвідношення. *Право України*. 2010. № 3. С. 52–61.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- 1) <http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
- 2) <http://www.president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України.
- 3) <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
- 4) <http://www.court.gov.ua> – офіційний веб портал судової влади в Україні.
- 5) <https://supreme.court.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного суду України.
- 6) <http://www.ccu.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
- 7) <http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
- 8) <http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.
- 9) <http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.
- 10) <http://pravo.biz.ua/> – юридична бібліотека.
- 11) <http://www.lawyersunion.org.ua> – Союз юристів України - Всеукраїнське громадське об'єднання.
- 12) <http://www.nau.kiev.ua/> – Правові системи НаУ.
- 13) <http://www.razumkov.org.ua> – Центр Разумкова.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)